

K-Sekretariatet

Medlemmene i kontrollutvalget i Ibestad kommune
Ordføreren
Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Deres ref.:
Vår ref.: 436.5.1/32/18/TK

Saksbeh.: Tage Karlsen
E-postadr.: tage.karlsen@k-sekretariatet.no

Telefon: 77 02 61 66
48 03 83 83
Dato: 11.10.2018

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET I IBESTAD KOMMUNE

I henhold til møteplan innkalles herved til møte i kontrollutvalget.

Møtested: Rådhuset, møterommet 1. etasje
Møtedato: 22.10.2018
Tid: Kl. 10.00

Av hensyn til innkalling av varamedlemmer ber vi om at eventuelle forfall meldes til K-Sekretariatet IKS snarest mulig.

Enkelte saker kan bli ført for lukkede dører, jf. kommunelovens § 31. Det vises til saklisten for nærmere informasjon.

Med vennlig hilsen

Tage Karlsen
seniorrådgiver

Kopi: - varamedlemmer (NB: varamedlemmer møter kun etter personlig innkalling)
- rådmannen

Postadresse:
K-Sekretariatet IKS
Postboks 6600
9296 TROMSØ

Hovedkontor:
Fylkeshuset
Strandvn. 13, TROMSØ
Tlf. 77 78 80 43

Avdelingskontor:
Postmottak
9479 HARSTAD
Tlf. 77 02 61 66

Avdelingskontor:
Postboks 88
9148 OLDERDALEN
Tlf. 77 71 61 14

Organisasjonsnummer:
988 064 920

SAKLISTE

Utvalg: Kontrollutvalget i Ibestad kommune
Møtedato: 22.10.2018
Tid: kl. 10.00
Møtested: Rådhuset, møterommet 1. etasje

Saknr	Tittel
-------	--------

20/18	Orienteringer	s. 1
21/18	Status undersøkelsessak Breivoll industriområde	s. 9
22/18	Oppdragsansvarlig revisors uavhengighetsvurdering	s. 10
23/18	Rapportering fra revisor – revisjonsstrategi 2018	s. 15
24/18	Årsbudsjett – Ibestad kommune – kommunelovens regler om realistisk budsjettering og årsbudsjettets bindende virkning	s. 19
25/18	Eventuelt	

Utvalg: Kontrollutvalget i Ibestad kommune	Saksnummer: 20/2018	Møtedato: 22.10.2018	Saksbehandler: Tage Karlsen
---	-------------------------------	--------------------------------	---------------------------------------

ORIENTERINGER

Innstilling til vedtak:

Saken tas til orientering.

Saken gjelder:

1. Protokoll fra kontrollutvalgets møte 28.5.2018
2. Revisjonshonorar 2018

Vedlegg til saken:

1. Protokoll fra kontrollutvalgets møte 25.8.2018
2. Brev av 17.9.2018 fra KomRev NORD IKS

Saksutredning

Det vises til vedleggene.

Harstad, 10.10.2018

Tage Karlsen
seniorrådgiver

IBESTAD KOMMUNE
MØTEPROTOKOLL
Kontrollutvalget

Møtested: Rådhuset, kommunestyresalen
Møtedato: 28.5.2018
Varighet: 10.00 – 12.15

Møteleder: Mona Kristiansen

Sekretær: Tage Karlsen

Faste medlemmer

1. Mona Kristiansen, leder
2. Steinar Forsaa
3. William Arntzen

Varamedlemmer

1. Anne Kristine Jansen Ekman
2. Charles Lindvall
3. Karoline Steffenrem

Fra utvalget møtte:

Mona Kristiansen
Steinar Forsaa
William Arntzen

Meldt forfall:

Fra den politiske ledelse møtte:

Ordfører Dag Sigurd Brustind (sak 11/18 – 19/18)

Fra administrasjonen møte:

Rådmann Roe Jensen (sak 10/18-17/18)

Fra KomRev NORD IKS møte:

Revisor Dianne Bendiksen

Fra K-Sekretariatet IKS møte:

Seniorrådgiver Tage Karlsen

Øvrige:**Merknader til innkalling og sakliste:****Behandlede saker:**

Saknr.	Tittel
10/18	Orienteringer
11/18	Rapportering fra revisor – årsregnskapet 2017 – Ibestad kommune
12/18	Kontrollutvalgets uttalelse om Ibestad kommunes årsregnskap for 2017
13/18	Kontrollutvalgets sak 5/18: Rutiner for oppfølging av politiske vedtak – rådmannens svar
14/18	Kommunestyrets bestilling til kontrollutvalget i sak 30/17 vedrørende kommunens prosedyrer og kompetanse i forhold til MVA ved investeringer
15/18	Kontrollutvalgets sak 6/18: Kommunens innkjøpsordning – rådmannens svar
16/18	Status forvaltningsrevisjonsprosjektet <i>Arbeidsmiljø og sykefravær ved Ibestad sykehjem</i>
17/18	Status undersøkelsessak Breivoll industriområde
18/18	Brev fra Forum for Kontroll og Tilsyn
19/18	Eventuelt

Sak 10/18**ORIENTERINGER****Saken gjelder:**

1. Protokoll fra kontrollutvalgets møte 31.1.2018
2. Innkalling til representantskapsmøte - KomRev NORD IKS
3. Innkalling til representantskapsmøte – K-Sekretariatet IKS

4. Møteprotokoll for representantskapet – K-Sekretariatet IKS
5. Revisors oppsummeringsbrev etter årsoppgjørrevisjon 2017

Innstilling:

Saken tas til orientering.

Behandling:

Det ble fattet enstemmig vedtak i henhold til innstillingen.

Vedtak:

Saken tas til orientering.

Sak 11/18**RAPPORTERING FRA REVISOR – ÅRSREGNSKAPET 2017 – IBESTAD KOMMUNE****Innstilling:**

Kontrollutvalget tar revisjonens redegjørelse til orientering.

Behandling:

Revisor Dianne Bendiksen rapporterte.

Det ble fattet enstemmig vedtak i henhold til innstillingen.

Vedtak:

Kontrollutvalget tar revisjonens redegjørelse til orientering.

Sak 12/18**KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE OM IBESTAD KOMMUNES ÅRSREGNSKAP FOR 2017****Innstilling:**

1. Kontrollutvalget vedtar forslag til uttalelse til årsregnskapet som kontrollutvalgets uttalelse til Ibestad kommunes årsregnskap for 2017.
2. Kontrollutvalgets uttalelse sendes kommunestyret, med kopi til formannskapet, for fremleggelse i forbindelse med behandlingen av årsregnskapet.

Behandling:

Det ble fattet enstemmig vedtak i henhold til innstillingen.

Vedtak:

1. Kontrollutvalget vedtar forslag til uttalelse til årsregnskapet som kontrollutvalgets uttalelse til Ibestad kommunes årsregnskap for 2017.

2. Kontrollutvalgets uttalelse sendes kommunestyret, med kopi til formannskapet, for fremleggelse i forbindelse med behandlingen av årsregnskapet.

Sak 13/18**KONTROLLUTVALGETS SAK 5/18: RUTINER FOR OPPFØLGING AV POLITISKE VEDTAK – RÅDMANNENS SVAR****Innstilling:**

1. Kontrollutvalget viser til rådmannens brev av 23.3.2018.
2. Kontrollutvalget forutsetter at rådmannen har rutiner som sikrer at vedtak fra kommunestyret som skal følges opp av kontrollutvalget formidles i form av særutskrift av vedtaket til utvalgets sekretariat.
3. Kontrollutvalget viser til sitt vedtak i sak 5/18 og ber opplyst om det finnes skriftlige rutiner for oppfølging av vedtak. Hvis slike finnes bes de fremlagt for kontrollutvalget.

Behandling:

Det ble fattet enstemmig vedtak i henhold til innstillingen.

Vedtak:

1. Kontrollutvalget viser til rådmannens brev av 23.3.2018.
2. Kontrollutvalget forutsetter at rådmannen har rutiner som sikrer at vedtak fra kommunestyret som skal følges opp av kontrollutvalget formidles i form av særutskrift av vedtaket til utvalgets sekretariat.
3. Kontrollutvalget viser til sitt vedtak i sak 5/18 og ber opplyst om det finnes skriftlige rutiner for oppfølging av vedtak. Hvis slike finnes bes de fremlagt for kontrollutvalget.

Sak 14/18**KOMMUNESTYRETS BESTILLING TIL KONTROLLUTVALGET I SAK 30/17 VEDRØRENDE KOMMUNENS PROSEDYRER OG KOMPETANSE I FORHOLD TIL MVA VED INVESTERINGER****Innstilling:**

1. Kontrollutvalget ber revisor om en redegjørelse for innretningen av revisors kontroller i forbindelse med avgiftsområdet.
2. Rådmannen bes redegjøre for om det er utarbeidet maler/veiledere for saksutredninger hvor økonomiske konsekvenser, og herunder avgiftsmessige konsekvenser, inngår. Redegjørelsen skal også omfatte hvordan administrasjonen sikrer at vurderinger vedrørende merverdiavgift ved investeringer foretas av personer med tilstrekkelig og oppdatert kompetanse på avgiftsmessige forhold.

Behandling:

Det ble fattet enstemmig vedtak i henhold til innstillingen.

Vedtak:

1. Kontrollutvalget ber revisor om en redegjørelse for innretningen av revisors kontroller i forbindelse med avgiftsområdet.
2. Rådmannen bes redegjøre for om det er utarbeidet maler/veiledere for saksutredninger hvor økonomiske konsekvenser, og herunder avgiftsmessige konsekvenser, inngår. Redegjørelsen skal også omfatte hvordan administrasjonen sikrer at vurderinger vedrørende merverdiavgift ved investeringer foretas av personer med tilstrekkelig og oppdatert kompetanse på avgiftsmessige forhold.

Sak 15/18**KONTROLLUTVALGETS SAK 6/18: KOMMUNENS INNKJØPSORDNING – RÅDMANNENS SVAR****Innstilling:**

1. Kontrollutvalget tar rådmannens svar i brev av 27.2.2018 og e-post av 15.3.2018 til orientering.
2. Kontrollutvalget ber rådmannen om å få tilsendt revidert anskaffelsesreglement når dette foreligger.

Behandling:

Det ble fattet enstemmig vedtak i henhold til innstillingen.

Vedtak:

1. Kontrollutvalget tar rådmannens svar i brev av 27.2.2018 og e-post av 15.3.2018 til orientering.
2. Kontrollutvalget ber rådmannen om å få tilsendt revidert anskaffelsesreglement når dette foreligger.

Sak 16/18**STATUS FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKTET ARBEIDSMILJØ OG SYKEFRAVÆR VED IBESTAD SYKEHJEM****Innstilling:**

Kontrollutvalget ber rådmannen påse at revisjonen får de opplysninger som etterspørres i forbindelse med forvaltningsrevisjonsprosjektet «*Arbeidsmiljø og sykefravær ved Ibestad sykehjem*» innen rimelig tid.

Behandling:

Det ble fattet enstemmig vedtak i henhold til innstillingen.

Vedtak:

Kontrollutvalget ber rådmannen påse at revisjonen får de opplysninger som etterspørres i forbindelse med forvaltningsrevisjonsprosjektet «*Arbeidsmiljø og sykefravær ved Ibestad sykehjem*» innen rimelig tid.

Sak 17/18**STATUS UNDERSØKELSESSAK BREIVOLL INDUSTRIOMRÅDE****Innstilling:**

Kontrollutvalget tar sekretariatets redegjørelse til orientering.

Behandling:

Det ble fattet enstemmig vedtak i henhold til innstillingen.

Vedtak:

Kontrollutvalget tar sekretariatets redegjørelse til orientering.

Sak 18/18**BREV FRA FORUM FOR KONTROLL OG TILSYN****Innstilling:**

(saken fremmet uten innstilling til vedtak)

Behandling:

Det ble fremsatt følgende felles forslag til vedtak:

«Kontrollutvalget tegner ikke medlemskap i Forum for Kontroll og Tilsyn.»

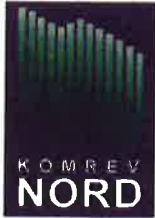
Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget tegner ikke medlemskap i Forum for Kontroll og Tilsyn.

Sak 19/18**EVENTUELT**

Ingen saker meldt.

KomRev NORD

Interkommunalt selskap

2

Vi skaper trygghet

Ibestad kommune

postmottak@ibestad.kommune.no

Deres ref: Vår ref: Saksbehandler: Telefon: Dato:
Alf-Erlend Vaskinn   77 04 14 08   17.9.2018
alf-erlend.vaskinn@komrevnord.no

REVISJONSHONORAR 2018

Revisjonshonoraret for 2018 skal i samsvar med avtale prisjusteres med kommunal deflator. I beregningen av honorar for 2018 under har vi lagt til grunn endelig kommunal deflator for 2017 med 2,4 %, jf. Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi sin rapport fra juni 2018, tabell 2.1 side 3.

Representantskapet i KomRev NORD IKS vedtok å tilbakeføre kr 3 500 000 til eierne den 16.4.18 i sak 2/18. Ibestad kommunes eierandel utgjør 0,8 % og beløpet utgjør kr 28 000.

Revisjonshonorar 2017	kr	377
+ økning 2,4 %	kr	9
Revisjonshonorar 2018	kr	386
- innbetaling pr. 1. april (Ut fra anslått deflator 2,3 %)	kr	193
- tilbakebetaling jf. Representantskapsvedtak 2/18	kr	28
= Resterende revisjonshonorar	kr	165

Alle tall i hele 1000.

Beregningen vedrørende deflatoren er utført på samme måte som i fjor og bygger på følgende. Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi beregner forventet kommunal deflator for kommende år basert på prognoser. I ettertid beregner samme utvalg den faktiske kommunale deflator for det gitte året basert på tall fra foregående år. For at KomRev NORD skal få et mest mulig korrekt nivå på den kommunale deflatoren vedtok styret i 2008 at vi i fremtiden skal korrigere for korrekt deflator.

Honoraret forfaller til betaling 1. oktober i år, og egen faktura vil bli sendt fra vår regnskapsfører Harstad kommune.

Med vennlig hilsen

Alf-Erlend Vaskinn
Assisterende direktør

Kopi: Kontrollutvalget

Besøks/postadresse:	Avdelingskontor:	Telefon:	Organisasjonsnummer:
Sjøgt 3 9405 HARSTAD post@komrevnord.no	Tromsø, Finnsnes, Narvik, Sortland, Sjøvegan www.komrevnord.no	77 04 14 00	986 574 689

Utvalg: Kontrollutvalget i Ibestad kommune	Saksnummer: 21/2018	Møtedato: 22.10.2018	Saksbehandler: Tage Karlsen
---	-------------------------------	--------------------------------	---------------------------------------

STATUS UNDERSØKELSESSAK BREIVOLL INDUSTRIOMRÅDE

Innstilling til vedtak:

Kontrollutvalget tar sekretariatets redegjørelse til orientering.

Saken gjelder:

Vedlegg til saken:

Saksutredning:

Sekretariatet har innhentet ytteligere dokumentasjon, samt fått foretatt noen avklaringer med kommunens prosjektleder. Noen ytterligere spørsmål venter på avklaring.

Arbeidet med saken er i slutfasen, og den fremlegges for kontrollutvalget i novembermøtet.

Harstad, 10.10.2018

Tage Karlsen
seniorrådgiver

Utvalg: Kontrollutvalget i Ibestad kommune	Saksnummer: 22/2018	Møtedato: 22.10.2018	Saksbehandler: Tage Karlsen
---	-------------------------------	--------------------------------	---------------------------------------

OPPDRAKSANSVARLIG REVISORS UAVHENGIGHETSVURDERING – IBESTAD KOMMUNE

Innstilling til v e d t a k:

Kontrollutvalget tar oppdragsansvarlig revisors uavhengighetsvurdering til etterretning.

Vedlegg:

Egenvurdering om uavhengighet av 11.9.2018 fra oppdragsansvarlig revisor Doris Gressmyr

Saksutredning:

Den som foretar revisjon for en kommune må fylle kravene til uavhengighet som stilles i kommunelovens § 79. Bestemmelsen uttrykker det slik at hverken revisor eller revisors nærstående kan ha *"en slik tilknytning til revidert eller kontrollert virksomhet, dens ansatte eller tillitsmenn, at dette kan svekke revisors uavhengighet og objektivitet"*.

Begrepet "nærstående" er i henhold til legaldefinisjonen i paragrafens annet ledd ektefelle, samboer og nærmeste slektninger på egen og ektefelle/ samboers side.

Uavhengighetskravet innebærer også at det heller ikke må foreligge *"særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet ved gjennomføring av oppgavene"*.

Kravene til uavhengighet er nærmere utdypet i revisjonsforskriftens § 13.

Revisjonsforskriftens § 15, 1. ledd pålegger revisor å fremlegge en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Denne plikten er begrenset til å gjelde oppdragsansvarlig revisor.

Egenvurderingen vil være et sentralt vurderingsgrunnlag for kontrollutvalget når det skal kontrollere at lovens krav til revisor er oppfylt.

Det må forutsettes at revisor ved avgivelse av egenvurderingen er kjent med den betydning erklæringen vil ha som grunnlag for kontrollutvalgets behandling av saken.

Den forelagte egenvurdering inneholder ikke opplysninger som skulle tilsi at oppdragsansvarlig revisor ikke oppfyller kravene til uavhengighet.

Harstad, 10.10.2018

Tage/Karlsen
rådgiver

Krav til kommunerevisors uavhengighet er nærmere spesifisert i revisjonsforskriften § 13, som slår fast at revisor ikke kan inneha andre stillinger hos kommunen eller fylkeskommunen eller i virksomhet som den kommunen eller fylkeskommunen deltar i ved siden av revisoroppdraget. Revisor kan heller ikke være medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i. Og videre framgår det av § 13 i revisjonsforskriften at revisor ikke kan delta i, eller ha funksjoner i annen virksomhet når dette kan føre til at vedkommendes interesser kommer i konflikt med interessene til oppdragsgiverne eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til den som foretar revisjon.

I tillegg til ovenstående gjelder følgende begrensninger for den som foretar revisjon for en kommune/fylkeskommune, jf. revisjonsforskriften § 14:

- revisor kan ikke utføre rådgivnings- eller andre tjenester der dette er egnet til å påvirke eller reise tvil om revisors uavhengighet og objektivitet
- revisor kan ikke yte tjenester som hører inn under den revisjonspliktiges (dvs. kommunens) egne ledelses- og kontrolloppgaver
- revisor kan ikke opptre som fullmektig for den revisjonspliktige, unntatt ved bistand i skattesaker etter domstoloven.

Oppdragsansvarlig regnskapsrevisors vurdering av uavhengighet

Pkt. 1: Ansettelsesforhold	Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn i KomRev NORD IKS.
Pkt. 2: Medlem i styrende organer	Undertegnede er ikke medlem av styrende organ i noen virksomhet som Ibestad kommune deltar i.
Pkt. 3: Funksjoner i annen virksomhet	Undertegnede deltar ikke i og innehar heller ikke funksjoner i annen virksomhet på måter som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.
Pkt. 4: Nærstående	Undertegnede har ikke nærstående som har tilknytning til Ibestad kommune som har betydning for uavhengighet og objektivitet.
Pkt. 5: Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	<p>Før slike tjenester utføres, gjør undertegnede en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med § 14 i forskriften, utfører vi ikke tjenesten. Revisor vurderer hvert enkelt tilfelle særskilt.</p> <p>Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Undertegnede er bevisst på at også slike veiledninger skjer med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger.</p> <p>Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor Ibestad kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.</p>

Pkt. 6: Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver	Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor Ibestad kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.
Pkt. 7: Fullmektig	Undertegnede opptrer ikke som fullmektig for Ibestad kommune.
Pkt. 8: Andre særegne forhold	Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til uavhengighet og objektivitet.

Tromsø, 11.09.2018

Doris Gressmyr

Doris Gressmyr
oppdragsansvarlig regnskapsrevisor
KomRev NORD IKS

Utvalg: Kontrollutvalget i Ibestad kommune	Saksnummer: 23/2018	Møtedato: 22.10.2018	Saksbehandler: Inger Johansen
---	-------------------------------	--------------------------------	---

RAPPORTERING FRA REVISOR – REVISJONSSTRATEGI 2018

Innstilling til v e d t a k:

Kontrollutvalget tar redegjørelsen til orientering.

Saken gjelder:

Kontrollutvalgets plikt til å påse at kommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte.

Vedlegg til saken:

A: Trykte vedlegg:

B: Utrykte vedlegg:

Veileder vedrørende kontrollutvalgets påse-ansvar
overfor regnskapsrevisor

Saksutredning:

1. Bakgrunnen for saken og kontrollutvalgets ansvar

Kontrollutvalget skal påse at kommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte, jf. kommunelovens (KL) § 77 nr. 4. I kontrollutvalgskonferansen § 6 (årsregnskap) gjentas dette, men utdyper dette med *herunder holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at dette foregår i samsvar med de bestemmelser som følger av lov og forskrift, god kommunal revisjonsskikk og kontrollutvalgets instruks, eller avtaler med revisor*. Denne plikten som pålegges kontrollutvalget gjelder også for kommunale foretak. De krav som gjelder for regnskapsrevisjonen framgår av revisjonskonferansen.

KL § 78 nr. 5 har bestemmelse om at *revisor skal rapportere resultatene av sin revisjon og kontroll til kontrollutvalget*.

2. Revisors ansvar og oppgaver

Kravet til uavhengighet er et av de fundamentale krav til revisor. Dokumentasjon av uavhengigheten er tatt inn i revisjonsforskriftens § 15. Oppdragsansvarlig revisor skal hvert år, og ellers ved behov, avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Dette vil minst en gang i året bli behandlet som egen sak i kontrollutvalget.

Revisors daglige kommunikasjon skjer ofte med administrasjonen. For at kontrollutvalget skal få det nødvendige innblikket i revisors arbeid, er det derfor viktig at utvalget mottar kopi av all vesentlig korrespondanse mellom revisor og administrasjonen. Dette kommer i tillegg til alle formelle revisorbrev, jf. revisjonsforskriftens § 4, som omhandler vesentlige regnskaps- eller internkontrollspørsmål og som skal adresseres til kontrollutvalget med kopi til administrasjonssjefen.

Begrepet *god kommunal revisjonsskikk* slik det benyttes i lovgivningen er en rettslig standard. I rettslige standarder henvises det ikke til absolutte kriterier, men lovens innhold defineres til å være det som samfunnet som helhet eller enkelte grupper i samfunnet til enhver tid mener bør gjelde. For å gi den rettslige standarden *god kommunal revisjonsskikk* et innhold, er det konkretisert i de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene), med noen tilleggsvurderinger som er spesifikke for enheter i offentlig sektor.

Etter ISA 300 – *Planlegging av revisjon av et regnskap*, skal revisor utarbeide en overordnet revisjonsstrategi som beskriver revisjonens omfang og angrepsmåte, tidspunkt og styring av oppdraget. Planleggingen er til nytte for revisjonen på flere måter, og bidrar blant annet til å:

- hjelpe revisor med at det i tilstrekkelig grad fokuseres på viktige deler av revisjonen.
- hjelpe revisor med å identifisere og løse problemer i rett tid.
- hjelpe revisor med å organisere og styre revisjonsoppdraget slik at det kan utføres på en mål- og kostnadseffektiv måte.
- bidra til å velge medarbeidere til revisjonsoppdraget som har kapabiliteter og kompetanse som er formålstjenelig til å kunne håndtere forventede risikoer, og til å fordele arbeidsoppgaver på en egnet måte.
- gjøre det lettere å styre og følge opp medarbeidere på oppdraget, og å gjennomgå arbeidet deres.
- bidra til å koordinere arbeid utført av andre revisorer eller eksperter, der dette er relevant.

Revisjonsstrategien vil være det styrende dokument for revisjonsarbeidet, og inneholder revisors risiko- og vesentlighetsvurderinger, og trekker hovedlinjene for hvordan revisjonen skal gjennomføres i løpet av revisjonsåret. Utover revisjonsstrategien utarbeider revisor en mer detaljert plan for å håndtere de forskjellige forholdene som er identifisert i revisjonsstrategien. Den overordnede revisjonsstrategien og revisjonsplanen oppdateres og endres ved behov etter hvert som revisjonen utføres. Ved utarbeidelsen av den overordnede revisjonsstrategien skal revisor

- a) identifisere de karakteristiske trekkene ved oppdraget som definerer oppdragets omfang,
- b) verifisere oppdragets rapporteringsmål for å planlegge når revisjonen skal gjennomføres og typen kommunikasjon som kreves,

- c) vurdere hvilke faktorer som etter revisors profesjonelle skjønn vil være avgjørende for styring av arbeidet til medlemmene av revisjonsteamet,
- d) vurdere resultatene av de innledende handlingene og, der det er relevant, hvorvidt kunnskap som er opparbeidet på andre oppdrag utført av oppdragsansvarlig revisor for enheten, er relevant, og
- e) verifisere typen og omfanget av ressurser som er nødvendige for å gjennomføre oppdraget, samt når ressursene må være tilgjengelige.

Kommunens **internkontroll** (egenkontroll) er sentralt ved revisors planlegging av oppdraget. I ISA 315 – *Identifisering og vurdering av risikoene for vesentlig feilinformasjon gjennom forståelse av enheten og dens omgivelser* - framgår følgende i punktene 12 og 13:

Revisor skal opparbeide seg en forståelse av den interne kontrollen. Selv om de fleste kontroller er relevante for revisjonen, sannsynligvis er relatert til finansiell rapportering, er ikke alle kontroller som er relatert til finansiell rapportering, relevante for revisjonen. Hvorvidt en kontroll, alene eller sammen med andre, er relevant for revisjonen, avgjøres av revisor ved anvendelse av profesjonelt skjønn.

Når revisor opparbeider seg en forståelse av kontroller som er relevante for revisjonen, skal revisor vurdere utformingen av disse kontrollene og fastslå hvorvidt de er iverksatt ved å utføre handlinger i tillegg til forespørsler til ansatte i enheten."

3. Revisors rapportering – kontrollutvalgets «påse-ansvar» overfor regnskapsrevisor

Revisor bør minst én gang i året forelegge kontrollutvalget hovedtrekkene i en planstrategi for gjennomføring av revisjonsarbeidet. Gjennom dette kan utvalget lettere følge opp at revisor dekker alle sentrale sider ved kommunen. I forbindelse med fjorårets regnskap ble det rapportert også løpende fra revisor for gjennomførte kontrollhandlinger og resultatet av disse.

Revisjonsstrategien er et internt dokument for revisor og er ikke offentlig. Den som utøver revisjonen for kommunen, utøver arbeidet under selvstendig faglig ansvar. I henhold til kontrollutvalgskriftens § 5, 2. ledd har ikke kontrollutvalget adgang til revisjonens arbeidsdokumenter så lenge en ikke har egen ansatt revisor.

Revisjonsstrategien vil være et egnet dokument som bidrag for oppfyllelsen av "påseer-ansvaret" i § 6 – om regnskapet blir *revidert på en betryggende måte*.

Revisor vil i møtet redegjøre for strategien, hittil gjennomførte revisjonshandlinger og resultatet av disse. Kontroller rettet inn mot kommunens intern kontroll vil også være en del av rapporteringen fra revisor.

En relevant opplysning i denne saken er at KomRev NORD er medlem av Norges kommunerevisorforbund (NKRF). I regi av NKRF er det etablert en kvalitetskontrollordning som skal sikre at medlemmene reviderer i henhold til god kommunal revisjonsskikk. Brudd på god kommunal revisjonsskikk kan medføre disiplinære reaksjoner fra NKRF, fra irettesettelse, advarsel om eksklusjon og endelig eksklusjon.

Finnsnes, den 10. oktober 2018

for Inger Johansen
seniorrådgiver

Utvalg: Kontrollutvalget i Ibestad kommune	Saksnummer: 24/2018	Møtedato: 22.10.2018	Saksbehandler: Bjørn-Harald Christensen
---	-------------------------------	--------------------------------	---

ÅRSBUDSJETT – IBESTAD KOMMUNE – KOMMUNELOVENS REGLER OM REALISTISK BUDSJETTERING OG ÅRSBUDSJETTETS BINDENDE VIRKNING

Innstilling til v e d t a k:

Kontrollutvalget viser til kommunelovens bestemmelser om realisme i årsbudsjettet, årsbudsjettets bindende virkning og reguleringer av årsbudsjettet, og ber om en skriftlig redegjørelse fra rådmannen om hvordan kommunens rutiner er innordnet og etterleves for å ivareta bestemmelsene på området.

Svarfrist settes til 5.11.2018.

Saken gjelder:

Rutiner for budsjettering i Ibestad kommune.

Vedlegg til saken:

A: Trykte vedlegg:

B: Utrykte vedlegg:

Saksutredning:

Foranledningen til denne saken er at i kontrollutvalgets møte 28.5.2018 under behandling av Ibestad kommunes årsregnskap for 2017, ble det av kontrollutvalgets leder stilt spørsmål ved at alle enheter hadde overforbruk, mens det totale regnskapet likevel viste mindreforbruk på over 7 mill. kr. Rådmannen, som var tilstede i møtet, svarte at kommunen drev nettobudsjettering, og at det er betydelige inntekter som ikke er «sikre», men som man likevel vet vil komme. Ved å unnlate å trekke disse inntektene inn i budsjettet fikk kommunen en buffer som kunne brukes etter behov. Dette mente rådmannen var hensiktsmessig ved at man

derved slapp unna mye budsjettreguleringer. Kontrollutvalgets sekretariatet oppfattet det slik at disse inntektene for 2017 utgjorde ca. 16 mill. kr. Dette er i så fall betydelige midler sett opp mot kommunens totale budsjett. Ordføreren, som også var tilstede i møtet, påpekte at det var et demokratisk problem at betydelige midler på denne måten ble unntatt fra politisk disponering.

Kommunelovens økonomibestemmelser innebærer krav til driftsbalanse mellom inntekter og utgifter i årsbudsjettene. I kommunelovens § 46 nr. 3 stilles følgende grunnleggende krav: «Årsbudsjettet skal være realistisk. Det skal fastsettes på grunnlag av de inntekter og utgifter som kommunen (...) kan forvente i budsjettåret.» I kommunelovens § 47 er det bestemmelser om årsbudsjettets bindende virkning herunder krav til rapportering til politisk nivå, og her står følgende:

§ 47. Årsbudsjettets bindende virkning.

- 1. Kommunestyrets eller fylkestingets bevilgninger i årsbudsjettet er bindende for underordnede organer. Dette gjelder ikke for utbetalinger kommunen eller fylkeskommunen er rettslig forpliktet til å foreta, jf. § 46 nr. 1 tredje punktum.*
- 2. Skjer det endringer i løpet av budsjettåret som kan få betydning for de inntekter og utgifter som årsbudsjettet bygger på, skal administrasjonssjefen, kommunerådets leder eller fylkesrådet leder gi melding til kommunestyret eller fylkestinget.*
- 3. Får kommunestyret eller fylkestinget melding etter nr. 2 foran, skal det foreta nødvendige endringer i budsjettet. Det samme gjelder når det på annen måte gjøres kjent med forhold som kan bety vesentlig svikt i inntektene eller en vesentlig økning i utgiftene i forhold til budsjettet.*

I kommentarene til Kommunelovens § 47 nr. 3 fremgår:

Dette er en understrekning av kommunestyrets overordnede ansvar for å sørge for at kommuneøkonomien til enhver tid er i balanse. Det er med andre ord en rettslig handlingsplikt for kommunestyre. Det kan ikke slå ut med hendene og si at man tar til etterretning at det blir et regnskapsmessig underskudd i år. Arbeidet med å gjenopprette balanse i budsjettet må ta til med en gang. "Nødvendige endringer" er det som må gjøres for å gjenopprette budsjettbalansen.

I Forskrift om årsbudsjett § 10 – Budsjettstyring - framgår følgende:

Administrasjonssjefen, eventuelt kommune- eller fylkesrådet, skal gjennom budsjettåret legge fram rapporter for kommunestyret eller fylkestinget som viser utviklingen i inntekter og innbetalinger og utgifter og utbetalinger i henhold til det vedtatte årsbudsjett. Dersom administrasjonssjefen eller kommune- eller fylkesrådet finner rimelig grunn til å anta at det kan oppstå nevneverdige avvik i forhold til vedtatt eller regulert årsbudsjett, skal det i rapportene til kommunestyret eller fylkestinget foreslås nødvendige tiltak. (saksbehandlers understreking)

I merknadene til denne paragrafen har departementet uttrykt følgende i forhold til andre setning i § 10:

Andre setning gjelder ikke selve rapportene som nevnt over, men mulige tiltak dersom rapportene avdekker eventuelle avvik i forhold til gjeldende årsbudsjett. Med "tiltak" siktes det her ikke alene til justeringer i de oppførte inntekter og bevilgninger som er nødvendige for å sikre/opprettholde kravene til balanse i årsbudsjettet, men også mulige tiltak innenfor budsjetttrammene. For eksempel justeringer av måltall, tjenesters innhold osv. Det vises for øvrig til forskriften § 3, jf. kommuneloven § 45 hvor endringer i årsbudsjettet skal skje på grunnlag av innstilling fra formannskapet eller fylkesutvalget, evt. rådet.

Slik sekretariatet leser ovennevnte bestemmelse plikter rådmannen utover å rapportere om avvik, også å foreslå nødvendige tiltak for å tette budsjettavvik.

Som det framgår ovenfor skal årsbudsjettet være realistisk, dvs. at det skal fastsettes på grunnlag av samtlige inntekter og utgifter som kommunen kan forvente i årsbudsjettet. Spørsmålet er om rådmannen har rapportert til kommunestyret om merforbruk innen sektorer i økonomirapportene slik det er krav om i kommunelovens § 47 nr. 2. Videre fremgår det i samme bestemmelse nr. 3 at når kommunestyret blir gjort kjent med at det er behov for endringer, skal det foretas nødvendige budsjettjusteringer. Dette er en understrekning av kommunestyrets overordnede ansvar for å sørge for at kommuneøkonomien til enhver tid er i balanse (utgifter – inntekter). Dette innebærer altså en rettslig handleplikt for kommunestyret ved vesentlige endringer i inntekter eller kostnader i forhold til budsjettet..

I henhold til regnskapsforskriftens § 10 og revisjonsforskriftens § 10 skal revisor se etter at de disposisjoner som ligger til grunn for regnskapet er i samsvar med budsjettvedtak, og at beløpene i regnskapet er i overensstemmelse med regulert budsjett. I revisjonsberetningen for 2017 er revisors konklusjon om budsjett, at de disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett. Dette må tolkes dithen at de avvik som måtte være i årsregnskapet for 2017 i forhold til regulert budsjett, ikke har vært ansett som så vesentlige av revisor at de har medført til forbehold om budsjett i revisjonsberetningen.

Kontrollutvalget bør be rådmannen om en skriftlig redegjørelse om kommunens rutiner for ivaretagelse av lovgivningens krav, samt kommunens etterlevelse av disse.

Finnsnes, den 5. september 2018

Bjørn-Harald Christensen
daglig leder